

[Handelsministeren.]

rette udlån opretholdt, er, at garantiformen ikke kan anses for praktisk, når bistanden til de enkelte virksomheder er af begrænset omfang, og at direkte statslån er den mest effektive hjælp til de pågældende virksomheder. Der er da heller aldrig efter den gældende lov blevet ydet statsgarantier til virksomheder af den her omhandlede art, så forslaget betyder ingen ændring i praksis.

Da det må anses for påkrævet fra statens side at bistå håndværket ved omstillingen til de ændrede produktionsforhold, som tiden kræver, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til tingets hurtige og velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om handel med foderstoffer og

forslag til lov om handel med gødning og grundforbedringsmidler m. m.

Valgt blev: *Chr. Thomsen, Bladt, Lund Jensen, Th. Mikkelsen, Carl Nielsen, Viola Nørlov, Chr. Rasmussen, Teichert, Jens P. Jensen, Niels Eriksen, Ejnar Hansen, Johs. Hansen, Østergaard, H. C. Toft, Clausen (Olufskjær), Jørgen Jensen og Morten Lange.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om læreruddannelsen på Færøerne.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2036).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets §§ 1-21 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om hunde.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 641, fremsættelsen i tidenden sp. 1771).

Hjortnæs: På min gruppes vegne kan jeg anbefale det af den højtærede justitsminister fremsatte forslag til lov om ændringer i lov om hunde til en meget velvillig behandling i det høje ting. Ændringerne er jo ikke udarbejdet på grundlag af en betænkning, men på grundlag af en række henvendelser fra Landsforeningen Fåreavlens Fremme, De samvirkende danske Landboforeninger og Dansk Jagtforening, derimod ikke fra dyreværnsforeningerne.

På baggrund af disse henvendelser har justitsministeriet foranlediget, at politimestrene har søgt oplysning om antallet af de overfald, som hunde har begået i årene 1951-56, og det må indrømmes, at det er chokerende talmæssige oplysninger, som herved er fremkommet: der blev i det nævnte tidsrum anmeldt ca. 3 450 overfald af hunde på andre dyr, og ca. 20 400 dyr blev bidt ihjel ved disse overfald. 75 pct. af overfaldene er sket på landet.

Man må derfor sige, at baggrunden for berettigelsen af lovforslaget ikke er vanskelig at konstatere. Hovedformålet med ændringerne er derfor også at hindre hundenes omstrejfen og dæmme op imod den unaturlige skik at holde lænkehund.

Justitsministeren har endvidere ment, at tiden var inde til en forhøjelse af hundefgiften til 20 kr. om året for en lille hund op til 42 cm's højde og 40 kr. for en større hund; holdes der mere end én hund, fordobles afgiften. På landet og i sognekommunerne er afgiften det halve, dog skal der ingen afgift betales på landet, dersom der kun er én hund i en husstand og den ikke er højere end 42 cm.

Derudover er der en række forenklinger i løvteksten, som jeg ikke på nuværende

[Hjortnæs.]

tidspunkt skal komme dybere ind på, og som også egner sig bedre til behandling og overvejelse i et udvalg.

Jeg gør dog opmærksom på, at jeg er helt enig i de foreslåede ændringer vedrørende anmeldelsespligten til det kommunale hunderegister.

Jeg er mere i tvivl om, hvorvidt det er rigtigt, at forbuddet mod til stadighed at holde en hund bunden — indtil dette forbud kommer, skal hunden jo røres mindst 1 time daglig — først skal træde i kraft fra 1. januar 1964. De hidtil gældende regler har uden tvivl været tilstrækkelige til imødegåelse af egentligt dyrplageri, og jeg tror i og for sig ikke, at de henved 5 000 lænkehunde, der findes her i landet, lider nogen nød; men på den anden side kan der ikke være tvivl om, at den tilværelse, en lænkehund fører, er i strid med dens natur, og derfor ser man også mange eksempler på, at lænkehunde ændrer psyke og bliver særlig nervøse og bidske, og at mange ender med at blive sindssyge. Jeg tror derfor, jeg er i overensstemmelse med hundeejere og dyrevenner, når jeg rejser spørgsmålet om en meget kortere tidsfrist for lovens ikrafttræden på dette område.

Efter den foreslåede lovs eventuelle ikrafttræden skulle det gerne blive sådan, at de, der anskaffer sig en hund, gør det ud fra det særlige håb og ønske, at deres forhold til hunden kan udvikle sig til nært og godt kammeratskab. Hunden skal være børnenes legekammerat, eller den skal dresseres som politihund, førerhund eller jagthund, og sidst, men ikke mindst, skal den være ældre enliges bedste ven og vagthund; mange ønsker den som kammerat og vagthund for hele familien. Det er også nødvendigt at belære dem, som har hund og efterhånden betragter den som et kedeligt påhæng, som man egentlig helst ville være foruden, at man ikke kan nøjes med at henvise den til gårdspladsen som lænkehund. Det er ikke blot uværdigt for hunden, men det er i allerhøjeste grad uværdigt også for dem, der har anskaffet sig den.

Jeg har et par spørgsmål til den højtærede justitsminister. Hvordan drages der omsorg for, at hunde ikke, om jeg så må sige, besudler vore fortove, facader og forretningsindgange? Det forekommer mig, at de

bestemmelser, man hidtil har haft i politivedtægterne herom, ikke har betydet ret meget, og at en sådan besudling foregår for åbent tæppe.

Det andet spørgsmål drejer sig om omstrejfende hunde. Det ser ikke ud til, at justitsministeren af de oplysninger, han har indhentet rundt om hos politimestrene, har fået at vide, hvilke hunderacer der har mest tilbøjelighed til at strejfe. Det havde været rart at vide, om det er hunde med særlig rovdyr-moral eller -instinkt, om det er hunde, der almindeligvis er bundet, og som ved særlige lejligheder er blevet sluppet løs med eller uden ejerens viden, eller om det er hunde, der almindeligvis er under dressur, og som, når de er fri af denne, føler sig vilde og oplagt til rigtig at slå sig løs og tyrannisere deres omgivelser. Det er jo ikke alle hunderacer, der egner sig for dressur, og det er min personlige opfattelse, at de hunde, der særlig egner sig for dressur, også er dem, der har særlige rovdyrinstinkter. Jeg kan dog her tage fejl, men når man har levet hele sin ungdom på landet, hvor egentlig alle havde hund, og aldrig har oplevet hverken fåremyrderi eller særlig omstrejfen — jeg må måske tilføje, at det nok mest er ikke-rene hunderacer, men bastarder, man finder på landet — må man drage den slutning, at det må være særlige hunderacer, der har tilbøjelighed til at strejfe om, eller måske lænkehunde eller hunde, der sædvanligvis er indelukket, og som ved givne lejligheder får frihed til at kunne strejfe om.

Derfor kunne det også have interesse at vide, om det mest er hunde fra byerne, der er blevet sluppet løs, som forvolder skader. Det skulle jo ikke gerne komme dertil, at man på de mere ensomme steder eller i udflytterhuse skulle have vanskeligheder ved at holde hund, fordi vi ikke har foretaget undersøgelser, der i nogen grad kunne bevise grundlaget for omstrejfen og myrderier på andre dyr.

Det ville også være rimeligt at få at vide, hvad justitsministeren forstår ved omstrejfen. Det kan vel ikke dreje sig om hunde, som i en given situation kommer uden for ens havelåge?

Udtrykket lænkehunde skal vel heller ikke forstås således, at man på tider af dagen, hvor man ikke er i stand til at føre

[Hjortnæs.]

almindelig kontrol med sin hund, ikke må binde den. Hvis det er enkelte hunderacer, der har mest tilbøjelighed til at strejfe om, var det så ikke mere rimeligt at tage under overvejelse helt at forbyde sådanne racer?

Jeg tror, at den højtærede justitsminister er inde på den samme tankegang, idet hans forslag om forhøjelse af hundeaftigten indirekte får folk til at holde mindre hunde. Spørgsmålet er blot, om det vil have nogen særlig betydning for den enkeltes valg af hund. Jeg ville meget hellere, om man havde været i stand til at gennemføre en lovgivning, som helt forbød at holde en hund, som har tilbøjelighed til at strejfe om. Jeg skal dog fuldt ud anerkende, at den foreslåede udvidelse af hundeejersens pligt til at drage omsorg for, at hunden ikke strejfer om, vil virke i positiv retning.

Man må ligeledes kunne kræve af den, som anskaffer sig en hund, at hunden kommer til at leve under for den naturlige forhold. At holde en stor hund inde i byen i en mindre lejlighed kan ikke være naturligt, ligesom det ikke kan være naturligt at lænke den, og en lovgivning, som kræver et mindstemål af plads — eventuelt oprettelse af hundegårde, kenneler, eller hvad man vil kalde dem — til hunde af de større racer tror jeg også ville virke i positiv retning.

Det har altid været naturligt at holde hunde, også store hunde, på landet, og selv om man måske kan få det indtryk, at disse hunde ofte går rundt uden egentligt opsyn — i parentes bemærket: landboerne har jo sjældent tid til en sådan opgave som at underholde en hund — er der ingen tvivl om, at der specielt på landet er et meget nært og smukt forhold mellem familie og hund. Selv om hundene almindeligvis går frit omkring, tror jeg, at landboerne står helt bag justitsministeren, når han nu kræver, at omstrejfen skal forbydes hele året, og at man ikke skal kunne klare frisag ved en ansvarsforsikring, men kan forvente en klækkelig bøde, hvis omstrejfen finder sted.

Jeg er sikker på, at det er populære ændringer, justitsministeren foreslår i lov om hunde, og jeg tror også, at man gennem den mere positive lovgivning kan medvirke til at nedsætte de mange hundeeffald på andre dyr og til, at ingen anskaffer sig hund uden at give den sunde og naturlige betingelser at leve under, så den kan leve op til sit renommé: at være menneskets bedste kammerat.

Jeg ville ønske, at vi kunne gennemføre en lignende lov vedrørende katte, for nok er tallene for mishandlinger af hunde chokerende, men vær sikker på, at de er meget små i forhold til antallet af mishandlinger af katte. Men det nytter vel ikke at tale om dette, og jeg skal derfor slutte med at sige, at der i lovforslaget, som det her foreligger, er foretaget så store positive forenklinger og klare forbedringer, at dette alene berettiger forslaget fremsættelse og vedtagelse; men kan vi under den kommende udvalgsbehandling nå frem til en mere positiv lovgivning for at nå de stillede mål, vil jeg hilse det med glæde.

Ejner Kristensen: Man kan vel, når man sammenligner dette lovforslag med så mange andre, der behandles i det høje ting, komme til den opfattelse, at lov om hunde hører til de mindre betydningsfulde lovgivningsområder, og det er naturligvis rigtigt. Alligevel er det vel således, at paragraffer og bestemmelser i lovgivningen, der griber ind i forholdet mellem en hund og dens herre, i virkeligheden berører særdeles mange hjem landet over.

Hunden har jo fra gammel tid som husdyr stået i et særligt forhold til menneskene på grund af sine mange gode egenskaber såsom klogskab, trofasthed, hengivenhed, og hvad man ellers kan nævne, alt sammen egenskaber, som har gjort den særdeles velegnet til at være menneskets gode tjener som vagthund, som brugsdyr af forskellige art eller som rent og skært selskabsdyr for mennesker i alle aldre. Det er vel ikke for meget sagt, at i mange hjem betragtes en

[Ejner Kristensen.]

hengiven og trofast hund som en slags familiemedlem. Jeg tror da derfor også, at de fleste hundeejere tillige er hundevenner og som følge deraf forstår at skabe de bedste forhold for deres hunde, ligesom de vedkender sig det ansvar, der følger med at holde hund i et moderne samfund med skyldig hensyntagen til naboer og omgivelserne i øvrigt. Jeg tror derfor, at man i udformningen af lovbestemmelserne angående hundenes indplacering i vor daglige tilværelse skal lægge en vis nænsomhed og tolerance for dagen, så den nytte og glæde, hunde kan være til for menneskene i deres daglige tilværelse, mindst muligt beskæres af udefra kommende lovbestemmelser.

Men når dette er sagt, erkender jeg, at det er rigtigt og nødvendigt at have visse regler for hundehold. Det er sagligt begrundet, ikke mindst under hensyn til den skade, som hunde, der strejfer om, kan forvolde på andre dyr f. eks. Sådanne lovbestemmelser har vi da også haft i en meget lang årrække. Når den højtærede justitsminister med det foreliggende lovforslag foreslår en vis skærpelse af forskellige bestemmelser i den nugældende hundelov, er det netop med henvisning til en statistik over en 5-årig periode over anmeldte overfald af hunde på andre dyr. 3 450 sådanne overfald af omstrejfende hunde er jo i sig selv et stort og beklageligt tal, som enhver sikkert vil bidrage til at nedsætte, om det er muligt. Det er ud fra sådanne oplysninger, man kan tale om hundeplage. Når der gøres opmærksom på, at de 75 pct. af overfaldene er sket i länddistrikterne, ja, så forbavser det i og for sig ikke mig; det er nu engang på landet, på mark og i skov, de store muligheder for overfald findes; det er her, vildtet og dyrene lever.

Som et af midlerne til at begrænse disse hundedejkelser foreslår den højtærede justitsminister i det foreliggende lovforslag, at de årlige afgifter forhøjes, formodentlig ud fra den betragtning, at en forhøjelse i sig selv vil virke i retning af en begrænsning af hundenes antal her i landet og på den måde kan have en præventiv virkning over for disse hundeejere. Man må så forudsætte, at de hundeejere, som er tilbage, er de mennesker, som med størst interesse og forståelse passer og plejer deres hunde

og også har forståelse for det ansvar, som følger med at holde hund.

Forhøjelsen, som andrager 10 kr. for mindre og 20 kr. for større hunde, får ingen praktisk betydning i København, hvor man allerede i henhold til en kommunal afgørelse, som kunne foretages efter den gamle lov, har de nu foreslåede afgiftssatser, men ellers betyder forhøjelserne en fordobling. For landets vedkommende har den hidtidige ordning været den, at den første hund var afgiftsfri. Holdtes der flere hunde, var afgiften 3 kr. for hunde under 42 cm's højde og 5 kr. for større hunde. Det foreslås nu forandret til, at en hund under 42 cm fremdeles skal være afgiftsfri på landet, hvorimod der skal betales 20 kr., hvis den er over 42 cm, og denne ændring betyder jo en forholdsvis større afgiftsforhøjelse på landet end i byerne. Begrundelsen for, at den mindre hund under 42 cm fremdeles skal være afgiftsfri, er, at det er de store hunde, som volder de største skader, og at man derfor må tilstræbe en omlægning af hundeholdet i retning af mindre hunde. Jeg er nu ikke så helt sikker på, at den højtærede justitsminister vil tillægge sig nogen større hæder ved at fremme en sådan udvikling og således gøre Danmark til de små hundes land. Min personlige erfaring er i grunden, at små hunde kan være endog særdeles arrige og bidske, og det er vel også således, at når 2 eller 3 af disse små hunde strejfer om sammen, kan de være særdeles farlige f. eks. for vildtet og for mindre husdyr.

I § 3, stk. 2, er der tillagt kommunalbestyrelserne ret til visse dispensationsafgørelser med hensyn til eftergivelse og reduktion af afgifterne. Jeg er enig i, at disse beføjelser er rimelige og naturlige i mange tilfælde, men jeg er bange for, at afgørelserne i praksis og særlig på landet kan afføde megen irritation og misfornøjelse. Det kan f. eks. blive vanskeligt for kommunalbestyrelserne at afgrænse de tilfælde, hvor dispensation kan gives, og bestemmelserne kan derved komme til at virke som en udhuling af hele afgiftssystemet. Jeg mener bl. a. af denne grund, at det fremdeles burde være en regel, at den første hund på landet var skattefri. Der er nu engang tradition for, at en hund naturligt hører med til en ejendoms husdyr. Formålet

[Ejner Kristensen.]

med at holde hund på landet og i byerne er ikke det samme, og derfor bør betingelserne med hensyn til afgifter også være andre i byerne end på landet. Jeg tror, der er mange på landet, der vil føle det som noget unaturligt at skulle betale afgift af én hund.

Sikkerhedsforanstaltningerne mod omstrejfende hunde finder jeg bedre tilgodeset i bestemmelsen om forbud mod omstrejfende hunde, der efter forslaget udvides til at gælde hele året. Jeg synes, at man her er ved sagens kerne, og ansvaret som hundeejer bliver også herved placeret på den rigtige måde. Jeg finder, at denne bestemmelse kan blive et fremskridt i retning af udryddelse af hundeplagen.

Men når bestemmelsen skal praktiseres, må man jo nok forudse, at mange hundeejere vil komme i strid med en anden bestemmelse i lovforslaget — jeg tænker på § 12, hvori det bestemmes, at det er forbudt til stadighed at holde en hund bundet — for så vidt som det af mange vil blive anset som en helt naturlig ting at binde hunden, når den ikke må gå løs. Den højtærede justitsminister har da også i sin fremsættelse givet udtryk for, at der er en vis mangel på logisk sammenhæng mellem på den ene side forbuddet mod hundes omstrejfen og på den anden side forbuddet mod at holde lænkehund, men ministeren har ment, at der måtte kunne findes andre og mere humane former for indespærring end lænkning. Jeg forstår, at den højtærede justitsminister her har bygget på oplysninger om lænkehundes skæbne, der er givet i Hundejournalen og Se og Hør, oplysninger, som — det må jo indrømmes — på en ikke-hundepsykolog i hvert fald kan virke både chokerende og overraskende. Men mon dog ikke, ud fra en praktisk bedømmelse i hvert fald, Se og Hør her for en gangs skyld har set og hørt mere, end hvad der ud fra et praktisk, og man kunne måske tilføje et veterinært synspunkt kan siges at være sagligt begrundet?

Det er min opfattelse, at en hunds velbefindende sikkert i høj grad er betinget af, at den gennem alle dagens timer føler sig i selskab med de mennesker, den kender, og det gælder nok også, selv om den er bundet; og hvis den har et forsvarligt og

lunt hundehus og en lænke af passende længde, der tillader en vis bevægelsesfrihed, mon dens psyke så påvirkes på en nævneværdig anderledes måde, end hvis den er indespærret i en hundegård? Og hvad for resten med de andre husdyr, f. eks. en ko, som indbindes ved novembertide og først lukkes ud igen henimod maj, belastes dens psyke? Alle dyr er vel sådan set frie skabninger fra naturens side. Jeg holder aldeles ikke på, at det er noget ønskværdigt, at en hund skal stå bundet, men jeg har gerne villet gøre opmærksom på, at det foreslåede forbud mod lænkehunde kan komme til at vanskeliggøre overholdelsen af forbuddet mod hundes omstrejfen.

Loven skal træde i kraft den 1. januar 1963, dog således at der gives ejere af lænkehunde en frist til 1. januar 1964. Det kan måske være rimeligt; mindre rimeligt forekommer det mig at være, at man i denne overgangsperiode er pligtig, som der står i lovforslaget, at røre hunden i mindst 1 time to gange daglig; det må vel forstås på den måde, at en eller anden skal trække rundt med hunden i snor, da den jo ikke må gå løs. Jeg tror, at en bestemmelse af denne art er mere teoretisk inspireret end praktisk gennemførlig. Efter hvad jeg kender til forholdene på landet, er der vist ikke mange steder, man kan afse tid til at overholde et sådant påbud, så jeg tror, man kan vente mange overtrædelser af denne bestemmelse. Jeg synes derfor, den bør slettes, også af den grund, at lænkehundens kår efter min opfattelse er mindre nedbrydende, end den højtærede minister synes at mene.

Jeg kan i øvrigt udtale min tilfredshed med lovforslagets udformning på andre punkter. I mange tilfælde betyder det en fornuftig forenkling af den gældende lovs bestemmelser. Jeg kan nævne den foreslåede bestemmelse om, at afgifterne herefter skal gå ubeskåret i kommunekasserne; det vil være rigtigst, at man her har ensartede regler. Ikke mindst finder jeg det rigtigst, at det bliver mark- og vejfredslovens bestemmelser, som kommer til at gælde i de tilfælde, hvor der kan blive tale om nedskydning af omstrejfende hunde. Og hvad endelig angår anmeldelsespligten og pligten til at holde hunden ansvarsforsikret, mener jeg, der med lovforslaget er skabt en klaring, som er af det gode.

[Ejner Kristensen.]

I øvrigt skal jeg ikke komme ind på de enkelte paragraffer, idet jeg regner med, at der bliver nedsat et udvalg, hvor de enkelte spørgsmål så kan diskuteres.

Jeg skal slutte med at sige, at jeg på mit partis vegne kan tilsige en velvillig behandling af forslaget.

Niels Ravn: De hovedformål, som den højtærede justitsminister opstiller i sin fremsættelsestale, ikke mindst i relation til de omstrefjende hunde, er jeg helt enig i. En mand, der som jeg i en årrække har haft lejlighed til som praktiserende dyrlæge i et landdistrikt at se, hvilke ulykker sådanne omstrefjende hunde kan forvolde, se, hvilke lidelser de pågældende dyr har været udsat for, inden døden udfriede dem — hvis de da er døde, når man finder dem — må mene, at man ikke kan gå hårdt nok frem mod disse omstrefjende hunde.

Hvad er det så for hunde? Jeg vil gerne i anledning af de bemærkninger, det ærede medlem hr. Hjortnæs kom med, sige, at jeg tror, det er svært at afgøre, om det er små eller store hunde, eller om det er denne eller hin race, der gør sig skyldig i disse forbrydelser. Jeg tror, det er sådan, at kommer hunde i dårligt selskab, kommer de ud på den galej, går de alle med; så vågner rovdyrinstinktet i dem. Jeg har selv i praksis været ude for en hund, der har været med til dyredrab, overfald på får, tilsyneladende været en af hovedmændene — ja, det var ikke en hund, man kunne sige var raceren, men efter dens udseende må man formode, at den i hvert fald for tre fjerdedele vedkommende måtte være pekingeser. Naturligvis må jeg indrømme, at der er den forskel, at de store hunde har flere kræfter end de små, og alene derfor kan man sige, at de store er mere farlige end de små.

Derfor har vi også bestemmelsen i § 10, stk. 3, hvori netop disse store hunde nævnes; det er dem, man er mest håndfast over for med hensyn til indespærring på de tider af døgnet, hvor den største risiko foreligger. Jeg er enig i dette hovedformål, og jeg er for så vidt også enig i den højtærede ministers andet formål, i hvert fald når det drejer sig om at give hundene om ikke menneskeværdige, så hundeværdige

kår. Jeg tænker her på lænkehunden. Jeg er bare ikke sikker på, at vi klarer dette problem alene ved at tale om lænkehunden. Det er mere afgørende, hvilke kår hunden lever under, og på hvilken måde man berøver den friheden, og hvis vi afskaffer lænkehunden og så samtidig får indført, at den hund, der tidligere var lænkehund, nu kommer til at stå i et bur, der måske gør dens bevægelsesfrihed endnu mindre end den, den havde som lænkehund, så er vi kommet — eller hunden er i hvert fald kommet — fra asken i ilden. Jeg tror, vi skal se på problemet lænkehund under en lidt større synsvinkel end det med lænken. Det er indespærringen af hunden, frihedsberøvelsen, der er det afgørende, og jeg kan ikke se, at det er så afgørende, om hunden er lænket eller holdes i bur eller holdes i en treværelses lejlighed på en 3. eller 4. sal. Det afgørende er efter min mening de vilkår, de forhold, man byder hunden at leve under, og jeg mener, det er her, vi skal sætte ind.

Nu siger den højtærede minister i sin fremsættelsestale — det har jeg bemærket mig — at der ikke er noget modsætningsforhold i, at man søger at begrænse antallet af de omstrefjende hunde og samtidig forbyder lænkehunde. Det kan man naturligvis godt sige, men jeg tror alligevel, der er det. Jeg er ikke sikker på, at det, at man lænker en hund — naturligvis hvis det sker på en fuldt ud forsvarelig måde, på en måde, der kan godkendes — sådan set er en værre måde at hindre hunden i at strejfe om på end en hvilken som helst anden form for indespærring.

I det hele taget synes jeg, at de bestemmelser, der har relation til lænkehunde og omstrefjende hunde, i nogen grad savner logik. Det begynder allerede med den nye § 12, der efter min mening er meget uklar. Der står ganske enkelt i paragraffen:

„Det er forbudt til stadighed at holde en hund bundet.“

Hvad er „til stadighed“? Det spørgsmål vil uvilkårlig blive rejst med det samme: hvorledes skal „til stadighed“ fortolkes? Det kan ikke være den time, man hentyder til, i hvilken den skal motioneres nu, indtil denne paragraf træder i kraft. Men en hund, der f. eks. er bundet på den tid af døgnet, hvor man forlanger at de store

[Niels Ravn.]

hunde på landet skal være indespærret, er den bundet „til stadighed“, eller er den det ikke? Det er et spørgsmål, vi så afgjort må have opklaret: hvad dækker „til stadighed“ i denne forbindelse?

Jeg synes i og for sig ikke, det er nødvendigt, at vi ændrer ordene i stk. 3 i § 10 om, at disse hunde, der ikke må strejfe om, skal holdes forsvarligt bundet i den tid, hvor der altså er påbud om, at de skal holdes indelukket eller bundet. I den gældende lov står der i § 10, at disse hunde skal holdes indespærret eller bundet fra arbejdstidens ophør til dens begyndelse. Nu ændrer man dette til klokkeslæt, nemlig i tiden fra kl. 18 til kl. 6. Den første, den nuværende formulering, fra arbejdstidens ophør til arbejdstidens begyndelse, kan kritiseres, men den nye formulering, fra kl. 18 til kl. 6, kan så sandelig endnu mere kritiseres. For den gamle formulering dækker på landet nogenlunde den tid, hvori det er mørkt — man arbejder normalt på landet i den mørke tid af året, fra det bliver lyst, til det bliver mørkt — men det gør tidsbetegnelsen fra kl. 18 til kl. 6 ikke. Så må man i hvert fald have føjet noget til om, at i den mørke årstid skal det være fra solnedgang til solopgang. Den foreslåede bestemmelse er ikke nogen forbedring; man gør tværtimod paragraffen svagere, idet man giver disse omstrejfende hunde større muligheder. Jeg er sikker på, at den højtærede minister ikke ønsker — og det gør jeg heller ikke — at vi skal et skridt i den retning. Men jeg er klar over, at det er noget, der kan ses på i det udvalg, som antagelig kommer.

Det var de bemærkninger, jeg havde at gøre i relation til de omstrejfende hunde og de hunde, som man berøver friheden. Jeg er helt enig i, at disse omstrejfende hundes antal skal begrænses, og så vidt muligt skal disse hunde helt udryddes. Jeg er enig i, at de hunde, man berøver friheden, skal have de bedst mulige kår; om lovforslaget så har fået lige netop den rette formulering, vil jeg indtil videre have lov til at sætte et spørgsmålstegn ved.

Jeg skal så gå over til at sige lidt om de andre nye bestemmelser i lovforslaget. Der er f. eks. udvidelsen af anmeldelsespligten, der nu, som det står i bemærkningerne, for så vidt gælder fra det øjeblik, hunden er

født. Det er dog kun, hvis den skifter ejer, eller, som lovforslaget siger: besidder. Jeg synes, det er en fornuftig og rimelig ændring. De, der opdrætter hunde og har hvalpene gående hos moderen, skal fortsat ikke anmelde dem, før de er 4 måneder gamle. Jeg forstår i øvrigt, at man har forsikringsselskabernes tilsagn om, at moderdyrets forsikring dækker de ulykker, som hvalpene eventuelt måtte forøve, medens de er hos moderen. Det er rimeligt, at vi gennemfører denne ændring, og jeg kan give den min tilslutning. De nye forsikringsbestemmelser kan jeg også godt gå med til.

Så glæder jeg mig over, at den højtærede minister vil ophæve stk. 2 i den gamle § 1. Herved bortfalder bestemmelsen om, at erhvervsmæssigt opdrættede hunde først skal registreres, når de er 6 måneder gamle. Jeg er i det hele taget imod begrebet „erhvervsmæssigt opdrættede hunde“. Jeg ved, at der ude i landet findes folk, som, jeg havde nær sagt har tævehunde i hundredvis — jeg kender i hvert fald én, der har hundrede — og de står i en lang række små bure, som giver dem mindre bevægelsesfrihed, end de fleste lænkehunde har; de laver kun én eneste ting: de producerer hvalpe, så tit de overhovedet kan. Noget sådant skal man i hvert fald ikke præmiere gennem lovgivning, og det er altså noget af det, der forsvinder, når stk. 2 glider ud. Derfor hilser jeg det i høj grad med glæde.

Jeg kunne for øvrigt godt have tænkt mig, at man var gået endnu videre og havde sagt, at erhvervsmæssig opdræt af hunde er forbudt. Jeg er klar over, at dette ikke er praktisk gennemførligt, for der skal jo en vis tilvækst til, og ved opdrætning af hundehvalpe og salg af dem kan man ikke sætte grænser for, hvad der er erhvervsmæssig opdræt, og hvad der er hobbyopdræt. Derfor er jeg klar over, at man ikke kan gå videre, end det er tilfældet i lovforslaget, men det kan jeg som sagt også erklære mig tilfreds med.

Endelig har jeg nogle bemærkninger om afgiftsændringerne. Det er efter min mening rimeligt, at man nu i nogen grad sletter de grænser, der tidligere har været imellem det storkøbenhavnske område, købstæderne og flækkerne, som det hedder i lovforslaget, hvor man bruger den betegnelse, der sædvanligvis gives de forskellige bebyggelser.

[Niels Ravn.]

Men jeg er betænkelig ved, at vi fastlåser en ensartet afgift i hele dette område, der altså dækker både Storkøbenhavn og flækkerne. Jeg har intet imod, at vi gennemfører en ensartet maksimalafgift, men når man tager så vidt forskellige kommuner med ind under denne afgift, må det efter min opfattelse fortsat være, som det er nu; der må være en minimumsgrænse, så kommunerne har en vis valgfrihed. Bliver det ikke tilfældet, vil jeg være betænkelig ved, at man slår så strukturforskellige kommuner, som det her drejer sig om, sammen under én hat.

For landkommunernes vedkommende er der kommet forskellige nye ting til, bl. a. dette, som jeg finder rimeligt, at i landkommuner med bymæssigt område — det, vi kalder bymæssig bebyggelse — kan man indføre de samme regler, som gælder for købstæderne og flækkerne. Medens det før var tilladt at have en afgiftsfri hund i de rene landkommuner, går man nu over til, at det kun skal være tilladt at have en afgiftsfri hund, såfremt det er en lille hund, det drejer sig om. På dette punkt må jeg erklære mig helt uenig med den højtærede minister; for baggrunden for, at man på landet kunne have en afgiftsfri hund, var netop, at man skulle have en værner og beskytter af de ensomt beliggende hjem. Skal nu kun en lille hund, altså en skødehund eller en selskabshund, være afgiftsfri, så falder dermed hele baggrunden for overhovedet af have en afgiftsfri hund på landet bort. Enten kan vi altså lige så godt afskaffe den afgiftsfri hund på landet, eller også må det fortsat være sådan, at disse hunde, vagthunde og jagthunde — altså hunde, der for så vidt udfører en dobbelt funktion — er afgiftsfri. Jeg er tilhænger af dette sidste, som jeg finder er rimeligt, men jeg finder også, at det er rimeligt, at det omfatter alle hunde, også de store hunde. Ikke mindst i relation til de skærpede bestemmelser, vi nu samtidig gennemfører med hensyn til risikoen ved at lade disse hunde strejfe om, mener jeg, at man stadig må opretholde bestemmelsen om den ene afgiftsfri hund på landet.

Jeg er altså for så vidt enig i hovedlinjerne, og jeg er enig med den højtærede minister i principperne i det fremsatte lov-

forslag. Jeg tror, at den højtærede minister har haft den bedste hensigt, men jeg finder, at bestemmelserne, således som de er udformet, virker urimelige i mange tilfælde, og i mange tilfælde virker de ulogiske som f. eks. bestemmelsen om, at forbud mod lænkehunde først skal træde i kraft den 1. januar 1964. Jeg kan ikke se begrundelsen herfor.

Jeg kan altså tilsige en velvillig udvalgsbehandling, og må jeg tilføje: men en meget grundig behandling.

Else-Merete Ross: Jeg vil gerne begynde med at takke den højtærede minister, fordi vi i forbindelse med lovforslaget som bilag har fået trykt gældende lov og lovforslaget ved siden af hinanden. Jeg finder, det er en aldeles udmærket hjælp, og jeg ville ønske, at det var noget, man kunne gennemføre ved mange andre lovforslag.

Det forekommer mig, at dette lovforslag har to hovedformål, som det kan blive vanskeligt at gennemføre med effektivt og tilfredsstillende resultat for begge vedkommende. Begge hovedformål kan siges at være dikteret af kærlighed til og forståelse for dyr. Giver man forståelsen for hunde førsteprioriteten, kan det medføre, at en tilsvarende forståelse for andre dyr og tobenede skabninger ikke kan tilgodeses i helt den udstrækning, man kunne ønske.

Når 20 400 dyr blev bidt ihjel eller måtte slås ned efter overfald af hunde, er det klart, at der må gøres noget. De 75 pct. af disse tilfælde er sket på landet, og da man regner store hunde for farligere end små hunde, finder jeg det rimeligt, at man forhøjer hundeafgiften for store hunde på landet forholdsvis mere end i byerne. Når man dog fortsat gør hunde under 42 cm's højde afgiftsfri på landet, må det vel være, fordi man mener, at også små hunde kan klare en vagthunds opgave, hvilket den foregående ærede ordfører tvivlede om var tilfældet.

Hvis hensigten med lovforslaget er at reducere det samlede antal hunde i byerne og ikke mindst antallet af store hunde, er jeg i tvivl om, hvorvidt dette opnås ved at fordoble afgiften fra 1937. I sammenligning med andre prisstigninger vil det sikkert af hundeejere betragtes som en så forholdsvis beskeden afgift, at man ikke af den grund

[Elsø-Merete Ross.]

vil lade sig afholde fra at anskaffe den hundeart, man synes bedst om. På landet ligger det vel som sagt anderledes, idet en stor hund vil komme til at koste 20 kr. i afgift, medens den før var gratis. Først tiden vil vise, hvor stor virkning afgiften vil have her. Men lad os nu sætte, at størstedelen af hundebestanden på landet i løbet af et vist åremål kommer til at bestå udelukkende af hunde under 42 cm's højde, ville to- og firbenede skabninger så være tilstrækkelig sikret? Her synes jeg det ville være interessant at få oplyst, hvor mange af de 20 400 dyr der var bidt ihjel af henholdsvis store og små hunde, og i øvrigt også at få at vide, om postbude forulempes mest af store eller af små hunde.

Med hensyn til forbuddet mod lænkehunde vil jeg gerne straks på mit partis vegne sige, at vi med glæde ser begrebet lænkehunde afskaffet. Jeg kan dog give den højtærede minister ret i, at det rent umiddelbart kan se ud til at komme og måske også kommer i strid med bestræbelserne for at hindre hundes omstrejfen. Jeg ved, at det er tidkrævende at opdrage en hund til at forstå, hvad den må og ikke må. Man kan vel ikke give lovregler om en sådan opdragelse, men må nøjes med at henstille til alle hundeejere, at de, hvis de vil holde hunde, ofrer tid på denne opdragelse til fordel både for sig selv og andre skabninger, men faktisk også til fordel for hunden selv. En hund kan opdrages til at forstå, at dens opgave er at gå, når folk kommer ind i haven eller gården, men at dens vagthundsopgave ikke også strækker sig til den almindelige landevej udenfor. Hvor ville folk på spadser- og cykelture på landet dog have det rart, hvis de kunne slippe for at mærke skrækkens kolde sved springe frem, hver gang de skal forbi en gård, fordi de ikke ved, hvordan gårdens hund vil reagere på deres lovlige forbipasserer!

Jeg synes, det ville have været ønskeligt, om den højtærede minister enten i sin fremsættelse eller i bemærkningerne til lovforlaget havde oplyst folketingets medlemmer lidt nærmere om de videnskabelige undersøgelser, der må formodes at ligge til grund for den resolution, som World Federation for the Protection of Animals har vedtaget.

Jeg går ud fra, at der bl. a. findes undersøgelser med hensyn til, hvor lang tids bundethed der anses for skadelig for en hunds fysiske og psykiske sundhed. Jeg vil gerne anmode om, at disse undersøgelseres resultater bliver gjort tilgængelige for udvalget, da udvalget vel i så fald vil have bedre muligheder for at veje mod hinanden de hensyn, der bør tages til hunden, og de hensyn, der må tages dels til hundeejeren, dels til andre dyr og mennesker. Det vil også have betydning for fortolkningen af § 12.

Hvad angår § 12, som siger, at det er forbudt til stadighed at holde en hund bundet, finder jeg ligesom de foregående ærede ordførere, at ordene „til stadighed“ er meget upræcise. Hvor lang tid af døgnet eller året strækker ordene „til stadighed“ sig over? Hvis en hund f. eks. er bundet 8 timer hver dag, er den ikke bundet til stadighed døgnet rundt, men sker dette hver dag året rundt, mener jeg godt man kan sige, at den til stadighed er bundet om dagen.

Ifølge § 10, stk. 3, skal enhver større hund — der står ikke noget om små hunde — føres i bånd eller holdes indelukket i tiden fra kl. 18 til kl. 6. Den gældende lovs udtryk „eller forsvarligt bundet“ udgår. Når store hunde nu ikke må bindes i tiden fra kl. 18 til kl. 6, ville de så ikke til stadighed være bundet døgnet igennem, hvis man holdt dem bundet resten af døgnet — men det er vel ikke meningen? Af hensyn til landets hundeejere synes jeg denne paragraf bør formuleres mere præcist.

Ved en anden lejlighed har den højtærede minister sagt, at han ikke mente, der var mange almindelige borgere, der læste lovene. Det er jeg ikke enig i. Efter min mening er der så godt som altid en vis gruppe borgere, der har interesse i at læse og forstå de love, som særlig angår deres egne forhold. Der er mange hundeejere i dette land, og jeg er overbevist om, at mange af dem vil læse loven. Da man ikke i lovsamlinger finder bemærkninger til lovforslagene, er det så meget desto vigtigere, at borgerne kan forstå selve lovteksten. Nu vil den højtærede minister måske sige, at man ved grundig sammenligning og sammenholden af de forskellige paragraffer vil kunne forstå meningen med

[Else-Merete Ross.]

ordene „til stadighed“. Selv om det skulle være tilfældet — hvad jeg ikke tror — at man ved sådanne studier kunne finde frem til den rette fortolkning, kan jeg ikke se, at det er den rette fremgangsmåde ved affattelse af en lov. Hvorfor kan man ikke første gang, man anvender ordene „til stadighed“, slå fast, hvad der menes dermed? Jeg har bedt et par jurister hjælpe mig med at læse lovforslaget og bemærkningerne igennem for at få fat på, hvad ordene dækker over. Desværre må jeg sige, at de kunne ikke hjælpe mig. Jeg vil derfor henstille, at man søger at formulere § 12 på en anden måde, så vi undgår alt for forskellige fortolkninger af den.

Ændringen af § 13, stk. 1, går ud på, at man ophæver bestemmelsen om bødeansvar for besidderen på objektivt grundlag. Jeg forstår, at en sådan bestemmelse kun findes ret få steder i lovgivningen, men er den nye formulering ikke svagere og til ringere beskyttelse for andre, dyr såvel som mennesker? Der er i den nye tekst tale om, at besidderen skal træffe foranstaltninger, som efter forholdene må anses for påkrævede, for at forebygge, at hunden volder skade. Straf indtræder kun, når vedkommende har gjort sig skyldig i forsætligt eller uagtsomt forhold. Man skulle mene, at bøde i alle tilfælde for forvoldt skade ville gøre ejeren mere påpasselig. Nu kan sagen nøjes med at blive ordnet gennem forsikringen. Der er altså ikke så store sanktioner som tidligere for ikke at passe tilstrækkeligt på hunden.

Jeg finder det udmærket, at man benytter lejligheden til at simplificere og modernisere mange af de komplicerede regler for administrationen, og også udmærket, at ansvarsforsikring skal tegnes allerede ved hundens fødsel.

Lovforslagets § 2 angående lovens ikrafttræden den 1. januar 1963 kan jeg tiltræde, men jeg kan ikke rigtig se begrundelsen for, at bestemmelserne angående lænkehunde skal udsættes yderligere 1 år. I overgangsbestemmelserne indtil 1. januar 1964 pålægges det besidderen af en lænkehund at røre den mindst 1 time 2 gange daglig. Jeg finder en sådan bestemmelse højst uheldig. Hvem kan eller skal kontrollere, at denne

bestemmelse overholdes? Hvis hunden har fået sig en god tur den ene dag og ingen har tid til at gå med den den næste dag eller det er et hundevær udenfor, handler man så imod loven ved at tage den ind i huset nogle timer i stedet for, hvad der ikke svarer til den gængse fortolkning af ordene: at røre en hund? Den kan jo ikke formodes at have samme bevægelsesmuligheder indenfor som udenfor, men den er dog i hvert tilfælde fri for lænken. Er det ikke en af den slags bestemmelser, man skulle udelade i en lov, simpelt hen fordi dens overholdelse ikke kan kontrolleres?

Af det foregående vil være fremgået, at jeg mener, der er nogle punkter, som må drøftes nærmere i udvalget, men mit parti er meget positivt indstillet over for lovforslaget, så jeg kan tilsige en hurtig og velvillig udvalgsbehandling.

Skræppenborg-Nielsen: Forslag til lov om ændringer i lov om hunde, som jeg som den femte i rækken af ordførere desværre må komme med et par gentagelser om, har, som det fremgår af den højtærede justitsministers skriftlige fremsættelse, to hovedformål, nemlig for det første at dæmme op for omstrejfende hundes skadevoldende virksomhed og for det andet at indføre forbud mod lænkehunde.

Hvad det første angår, har det i hvert fald på mig virket noget overraskende, og det har det også gjort på andre ærede ordførere, at omstrejfende hunde i en 5 års periode ifølge den højtærede justitsministers oplysninger har forårsaget ikke mindre end ca. 3 450 til politiet anmeldte overfald på andre dyr, og at ikke mindre end ca. 20 400 dyr herved blev bidt ihjel eller måtte slås ned. Til disse meget store tal må man sikkert lægge antallet af de hundeeoverfald, der af forskellige grunde ikke anmeldes til politiet, og det er utvivlsomt adskillige. Disse tal fortæller os imidlertid, at det er i allerhøjeste grad på sin plads og nødvendigt at få den gældende lov om hunde ændret, således at de tusinder af hundeeoverfald med de endnu flere tusinder af ihjelbidte og skambidte dyr forhindres i så vidt omfang som overhovedet muligt.

Mit parti kan derfor uden videre tiltræde den højtærede justitsministers forslag om,

[Skræppenborg-Nielsen.]

at det gældende forbud mod, at hunde strejfer om, udvides til at omfatte hele året, idet det jo netop er de omstrefjende hundes skadevoldende virksomhed, vi skal have sat en stopper for.

Derimod er jeg ikke så helt sikker på, at vi vil være med til — personlig vil jeg i hvert fald ikke — at forhøje hundeskatten som foreslået og det hverken i by eller på land, selv om den foreslåede forhøjelse rent pengemæssigt absolut er sagligt motiveret alene af den grund, at hundeskatten stort set ikke er ændret siden 1925.

Jeg skal i det følgende sige lidt om, hvorfor vi har vore betænkeligheder i så henseende, og vil her indledningsvis henvise til de første sætninger i en skrivelse, som Danmarks Naturfredningsforening for nylig har udsendt bl. a. til byrådene, som foreningen anmoder om støtte. Danmarks Naturfredningsforening skriver bl. a. følgende — jeg beder om tilladelse til et kort citat —:

„Den danske natur er af afgørende betydning for hele vor levestandard. Ikke blot er den grundlag for væsentlige dele af vor produktion, men den har rekreative og inspirerende funktioner, som intet samfund og særlig ikke et industrialiseret samfund kan undvære.“

Det, som jeg med brugen af dette citat gerne vil gøre opmærksom på, er, at det at holde hund, eller alle mulige andre husdyr, for tusinder af mennesker og ikke mindst for børnene og de unge også har rekreative og inspirerende funktioner — mentalhygiejne i det små, om man vil — som intet samfund og særlig ikke et industrialiseret samfund i længden kan undvære. Den udvikling, vi samfundsmæssigt set længe har været inde i, er en udvikling, hvis konsekvens har været og desværre stadig er en udryddelse af næsten alt levende omkring mennesket, og fortsætter denne udvikling, hvad jeg heldigvis ikke tror på den gør, vil det være til ubodelig skade for mennesket selv.

I denne forbindelse står det helt klart for mig, at menneskets bedste og trofasteste ven gennem årtusinder, nemlig hunden, kan vi ikke undvære, og derfor vil jeg i hvert fald ikke være med til at beskatte den yderligere med det formål at få antallet af hunde bragt ned.

Det står klart for mig, at ikke alene hunden, men også andre af menneskets husdyr i sig selv ved deres blotte eksistens i og uden for hjemmene har reddet hundreder og atter hundreder af børn fra at komme på børnehjem og andre steder, hvor nutidens vanskelige børn anbringes. Jeg vil i denne forbindelse sige, at det er slet ikke så mærkeligt, at børne- og ungdomsforsorgen ikke kan følge med herhjemme med hensyn til at skaffe plads og udviklingsmuligheder for vanskelige børn, da vi lever i en tid, hvor udryddelse af næsten alt levende omkring mennesket fortsat finder sted, også fordi alt i dag helst skal være så fint og så poleret og så forkromet.

Det, jeg nu vil omtale, vil jeg gerne have lov til at bruge som en understregning af det allerede sagte, selv om det i denne forbindelse ikke netop drejer sig om hunde, men højt har relation til hunde.

For ikke så forfærdelig længe siden besøgte finansudvalget nogle af statens børne- og ungdomshjem, og helt tilfældigt er det vel ikke, at forstanderen på et af disse hjem i sine bestræbelser for at forbedre de vanskelige børn, han har ansvaret for, havde oprettet en lille zoologisk have, hvor der både fandtes høns og kaniner, ja, endog fine brevduer og flere andre husdyr, herunder et par ponyheste. En af de allervanskeligste drenge havde i den uge, da vi besøgte hjemmet — og det var i september måned forrige år — overledelsen i pasningen af disse husdyr. Jeg havde den store fornøjelse at tale lidt med dette vanskelige barn, og jeg stillede ham det spørgsmål, hvornår han mente han blev udskrevet fra hjemmet. Han svarede, at han i hvert fald ikke håbede at komme derfra før tidligst til maj i år, og grunden var den, at hans

[Skræppenborg-Nielsen.]

ponyhoppe skulle have føl netop omkring den tid, og det glædede han sig umådeligt til skulle finde sted.

Jeg erkender, at jeg måske har fjernet mig lidt fra det lovforslag, vi behandler, men jeg har altså ment, at dette burde siges.

Hvad angår det foreliggende lovforslags andet hovedformål: ved lov at indføre forbud mod at holde lænkehund, skal jeg kun sige dette, at vi i mit parti meget gerne ser dette forslag ophøjet til lov. Vi føler i denne forbindelse trang til at sige Hundejournalen og Se og Hør, der har indsamlet ikke mindre end 40 377 underskrifter til støtte for forslaget, en hjertelig tak for det arbejde, de har udført, ligesom vi takker den højtærede justitsminister, fordi han ved at fremsætte lovforslaget i folketinget har taget hensyn til de synspunkter, der ligger bag de mange underskrifter. Og når det er sagt, er der kun tilbage højlydt at undre sig over, at folk, der vil kaldes mennesker og civiliserede, kan få sig selv til at behandle så højtudviklede dyr, som disse lænkehunde er eller kan være, på den måde, nogle af dem gør det. Forhåbentlig er det nu slut, og forhåbentlig vil de blive straffet, der fortsat mener, at en sådan dyremishandling uden videre kan finde sted, også efter at loven er trådt i kraft.

Jeg skal slutte her, idet jeg går ud fra, at lovforslaget går i udvalg, og at vi dér nærmere kan tale om lovforslagets detaljer, kort sagt, at vi i udvalget som ønsket også af de foregående ærede ordførere får en grundig behandling af lovforslaget.

Iver Poulsen: Som det allerede er nævnt af flere foregående ordførere, har det foreliggende lovforslag — som den højtærede justitsminister siger i sin fremsættelsestale, og som det også står i bemærkningerne — 2 formål, nemlig dels at dæmme op for omstrejfende hundes skadevoldende virksomhed, dels at indføre forbud mod lænkehunde.

Disse to formål er ethvert menneske, og naturligvis også vi i mit parti, stærkt interesseret i. Spørgsmålet er så, om den højtærede justitsministers forslag fører til målet. Det er af en foregående ordfører, det ærede konservative medlem hr. Niels Ravn, nævnt, at han som praktiserende

dyrlæge har følt sig særlig oprevet over, hvad man ser af den slags, og det kan jeg give fuldstændig tilslutning til, idet jeg som dyrlæge har haft lejlighed til, jeg kan sige gennem næsten 22 år, at se talløse tilfælde af dyremishandlinger foretaget af omstrejfende hunde. Vi ser derfor med stor tilfredshed på, at forbuddet mod omstrejfende hunde som nævnt udvides fra kun at omfatte en begrænset tid af året til at omfatte hele året. Det finder vi ganske naturligt, og vi kan give tilslutning til den foreslåede ændring af anmeldelsespligten, som lovforslaget indeholder.

Derimod kan vi ikke se det rimelige i, at hundeafgiften skal forhøjes, for jeg tror ikke på, at dette tjener de formål, som den højtærede justitsminister har opstillet. Det er nemlig sådan, at hvis man har brug for en hund eller man ønsker at have en hund, så har man en hund; den anskaffer man sig, hvad enten afgiften er 10, 20, 30 eller 40 kr.; derfor tror jeg — sådan ser det ud for os — at dette forslag om forhøjelse af hundeafgiften ikke så meget sigter mod de formål, den højtærede justitsminister sagde at lovforslaget havde, som mod at foretage en transfusion af penge fra hundeejerne ind i statskassen. Vi kan ikke se det rimelige i denne forhøjelse af hundeafgiften.

Hvad angår forholdene i sognekommunerne, har det hidtil været sådan, at den første hund var afgiftsfri; og nu foreslås det, at denne afgiftsfri hund ikke må være over 42 cm høj, altså skal være en af de små hunde. Det kan måske nok være rigtigt, at de store hunde er de værste til at angribe andre husdyr; der er jo i øvrigt anmodet om, at den højtærede justitsminister vil søge at fremskaffe oplysning om, hvorvidt det er de store hunde eller de små hunde, der er særlig aggressive. Der er vist ingen tvivl om, at de store hunde har de fleste blodbade på samvittigheden, bl. a. — som det også er nævnt tidligere af den konservative ordfører — fordi de er de stærkeste; men de små hunde har sandelig også mange blodbade på samvittigheden. Der blev spurgt af den ærede radikale ordfører, om det var de små eller de store hunde, der oftest sprang i landpostbudets bukseben. Hvis det skal med ind i beregningerne, tror jeg det vil vise sig, at de små hunde i hvert fald ikke står tilbage for

[Iver Poulsen.]

de store. Det er også noget, man som praktiserende dyrlæge har oplevet, at den lille hund, når man stiger ud af bilen, arrigt kommer farende. Jeg tror nok, de små hunde er særlig ivrige efter at sætte tænderne i landpostbudets bukseben og i dyrlægens gummistøvler. Derfor synes jeg ikke, jeg kan finde nogen som helst rimelighed i, at man vil nedsætte størrelsen af den afgiftsfri hund til 42 cm. Hertil kommer, at hunden ude på landet, på gårdene, er et husdyr; det er et dyr, som i mange tilfælde er uundværligt og ikke mindre uundværligt som vagthund i dag end i tidligere tider. Jeg vil snarere sige tværtimod, for på grund af mangelen på folk ude på landet sker det tit, at gårdene står mere eller mindre folkeforladte, og så er en vagthund af en passende størrelse ganske uundværlig.

Hvis det er rigtigt — og det er det vel nok — at de store hunde har de fleste blodbade på samvittigheden, kan jeg godt se, at en sådan regel kan have betydning for opnåelsen af de formål, som den højtærede justitsminister nævnte, og som også omtales i bemærkningerne til lovforslaget; men jeg tror, at nødvendigheden af, at man på landejendomme har en stor hund som vagthund, i hvert fald vil veje tungere end beskyldningen for, at de store hunde har et langt overvejende flertal af blodbadene på deres samvittighed.

Hvad angår lovforslagets punkt 8, der drejer sig om § 12, er det allerede nævnt af flere ordførere, at dette punkt er meget kort affattet, idet det lyder:

„Det er forbudt til stadighed at holde en hund bundet.“

Det er nævnt af flere ordførere, at begrebet „til stadighed“ nødvendigvis må defineres og afgrænses, fordi det er vidt forskelligt, hvad forskellige mennesker forstår ved begrebet „til stadighed“. Jeg ser med den største sympati på forbud imod lænkehunde, selv om man må erkende, at det vil være meget vanskeligt at finde frem til en afgrænset definition af begrebet „lænkehund“; men hvis der virkelig skal være bund i forslaget, må man have en ret afgrænset definition af begrebet „lænkehund“, og man må, som det også tidligere er nævnt, have en ganske nøjagtig definition af, hvad man

i denne forbindelse forstår ved „til stadighed“.

Man afskaffer den gamle § 12, der omtaler hundehuset, og det synes jeg er en mangel. Det er jo noget, man har stået over for, bl. a. når man har været dyrlæge for Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark, at man skal ud og se på, hvordan sådan en hund behandles, og hvilke forhold den lever under. Der kommer netop hundehuset meget stærkt ind i billedet. Der er en vidt forskellig opfattelse blandt mennesker af, hvad man kan byde en hund at bo i, og selv om man kunne afskaffe lænkehundene, er det aldeles ikke givet, at man kan afskaffe det hus, som hunden bor i. Derfor vil jeg meget gerne have, at det i den nye lovs § 12, ligesom i den nugældende lovs § 12, ganske klart blev trukket op, hvad man må forlange med hensyn til indretning af et hundehus.

I øvrigt må vi jo så afvente udvalgsbehandlingen og må derefter tage stilling til lovforslaget. Jeg udtrykker håbet om, at såvel udvalget som den højtærede justitsminister vil tage hensyn til de beskedne ønsker, vi har fremført her ved lovforslagets første behandling.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg kan vel vanskeligt takke samtlige ordførere for ubetinget tilslutning til enkelthederne i det fremsatte lovforslag; men jeg kan vel takke for, at man fra alle sider har givet udtryk for, at man vil være interesseret i et udvalgsarbejde og vil gå til dette arbejde med velvilje. Jeg vil tro, at vi under udvalgsbehandlingen kan finde frem til formuleringer, som vi kan være enige om. Det er jo ikke, når man fremsætter et lovforslag, dermed sagt, at de vises sten i alle tilfælde er fundet.

Det ærede medlem hr. Hjortnæs kritiserede bestemmelsen om, at forbuddet mod lænkehunde først træder i kraft den 1. januar 1964; de ærede medlemmer hr. Niels Ravn og fru Else-Merete Ross nævnte det samme. Vi kan naturligvis overveje, om vi skulle stryge denne bestemmelse, således at lovens samtlige paragraffer træder i kraft allerede den 1. januar 1963, men jeg vil dog sige, at jeg er tilbøjelig til at tro, at bestemmelsens gennemførelse så tidligt indebærer, at

[Justitsministeren.]

en del af de hunde, der hidtil har været holdt som lænkehunde, simpelt hen må affives. Det er baggrunden for, at jeg har ment det rigtigt at fastsætte en lidt længere frist end for lovens ikrafttræden i øvrigt.

I denne forbindelse kritiserede det ærede medlem fru Else-Merete Ross bestemmelsen om, at man i denne overgangstid skal røre lænkehunden 1 time 2 gange daglig, idet det ærede medlem, naturligvis med rette, pegede på, hvor svært det vil blive at sikre overholdelsen af denne bestemmelse. Det erkender jeg uden videre, men vil gerne føje til, at jeg mener det rigtigt i den overgangsperiode, der er tale om, at have et sådant påbud. Jeg vil gerne diskutere spørgsmålet i udvalget og gøre rede for min begrundelse for denne bestemmelse. Jeg erkender uden videre de betæneligheder, der er knyttet til vanskeligheden ved at få bestemmelsen overholdt, og erkender også, at en bestemmelse af denne karakter naturligvis kan anvendes til chikane over for personer, som man mener ikke overholder påbuddet. Som sagt, jeg er særdeles villig til at diskutere spørgsmålet. Men jeg vil simpelt hen mene, det er rigtigt i overgangstiden at opretholde påbuddet som udtryk for den dyrevenlighed, som jeg var glad for at konstatere hos samtlige ærede ordførere.

Det ærede medlem hr. Hjortnæs spurgte: hvad gøres der for at skride ind mod besudling af fortovene? Jeg giver med det samme det svar, som det ærede medlem ventte: for lidt. Men det ærede medlem ved jo, at vi ikke har den politistyrke, som jeg tror er nødvendig, så der bliver nogle opgaver, som utvivlsomt må forsømmes, og dette er vel et af de områder, hvor forsømmelsen kan konstateres.

Det ærede medlem hr. Hjortnæs rejste et spørgsmål, som også andre ærede ordførere har været inde på, nemlig: er det bestemte hunderacer, der er særlig slemme til at strejfe, og er det byernes hunde, der strejfer? Jeg vil naturligvis forsøge, om vi kan fremskaffe oplysninger, der kan belyse det rejste problem. Jeg tvivler på, at det kan lykkes, for i mangfoldige tilfælde finder man ikke frem til de hunde, der har begået drab på får og andre husdyr, og når man ikke ved, hvilken hund det er, er det natur-

ligvis på forhånd umuligt at sige, hvilken race det har drejet sig om.

Det ærede medlem hr. Hjortnæs rejste det problem, som jeg ved mange har spekuleret over: om man her i landet burde indføre forbud mod bestemte hunderacer. Det vil jeg nok være noget betænkelig ved, fordi jeg tror, det bliver meget vanskeligt at påvise, at bestemte hunderacer har dårlige egenskaber, der ikke findes hos andre racer, og det måtte vel være begrundelsen for at forbyde netop disse racer.

Så nævnte det ærede medlem hr. Hjortnæs endelig problemet om at få en kattelov, og uden at binde mig på nogen måde vil jeg gerne sige, at vi har fået henvendelser om det problem, der melder sig hvert efterår, nemlig de herreløse katte. Om der kan komme noget som helst ud af det, tør jeg ikke have nogen mening om, men vi ser i hvert fald på det.

Det ærede medlem hr. Ejner Kristensen fandt, at det var en forkert sondring, vi havde i forslaget den sondring, som også består i den gældende lov imellem små og store hunde, og det ærede medlem talte om de arrige små hunde. Jeg bestrider ikke, at sådanne findes, men jeg vil gerne sige, at hvis jeg stod over for valget imellem i en mørk hulvej at skulle møde en doberman-pincher eller en pekingeser, så er jeg slet ikke i tvivl om, hvad jeg valgte.

Det ærede medlem hr. Ejner Kristensen og med ham en række andre ordførere gik ind for den tanke, at den første hund på en gård, om jeg må bruge det udtryk, under alle omstændigheder, uanset dens størrelse, skal være afgiftsfri. Det er klart, at det er et spørgsmål, vi kan diskutere i udvalget. Her vil jeg dog gerne pege på, at bestemmelsen i § 3, stk. 2, måske kan føre til, at man ser en lille smule mildere på spørgsmålet, idet der her er tale om en dispensationsbeføjelse.

Jeg forstod, at det ærede medlem hr. Ejner Kristensen ikke ville være med til at gennemføre forbud mod lænkehunde — jeg ved ikke, om jeg har forstået det rigtigt. Det er jo klart, at vi må diskutere dette spørgsmål i udvalget ligesom de bestemmelser, det ærede medlem fru Else-Merete Ross kritiserede.

Det ærede medlem hr. Niels Ravn, der jo har den fordel fremfor os andre at kunne

[Justitsministeren.]

tale med udpræget sagkundskab om hunde, fremhævede i sin omtale af begrebet lænkehunde, at det ikke var det afgørende, om en hund var lænket, men at det afgørende var, under hvilke former frihedsberøvelsen blev gennemført. Jeg kan meget vel se, at der her er et problem, vi må diskutere, men jeg vil dog alligevel principielt mene, at vi bør komme væk fra begrebet lænkehunde. Der er utvivlsomt i vide kredse af befolkningen en fornemmelse af, at dette begreb må fjernes, at det i alt for høj grad er den form for frihedsberøvelse, som indebærer den alvorligste risiko for dyrplageri.

Dernæst sagde det ærede medlem hr. Niels Ravn, og det må jeg give ham ret i, at det ville være meget værdifuldt, om vi kunne komme frem til en mere præcis formulering af bestemmelsen om hunde, der er bundet til stadighed. Vi må prøve på i udvalget, om vi kan finde frem til en formulering, som mere præcist dækker det, som jeg faktisk tror vi er enige om.

Det ærede medlem fru Else-Merete Ross var inde på det samme, og mit svar gælder derfor også det ærede medlem.

Det ærede medlem hr. Niels Ravn pegede endelig på det problem, om man kunne differentiere hundeafgiften, og det kan vi naturligvis tale om i udvalget.

Til det ærede medlem fru Else-Merete Ross har jeg endnu en bemærkning. Det ærede medlem kritiserede § 13, stk. 1. Det vil jeg være meget villig til at diskutere med det ærede medlem, men jeg tror, det er rigtigst at bevare bestemmelsen.

Det ærede medlem hr. Skræppenborg-Nielsen ville som ordfører for sit parti — og jeg forstod, at heri var partiet enigt — ikke medvirke til forhøjelse af hundeafgiften. Jeg lyttede med megen interesse til den begrundelse, det ærede medlem gav for sit standpunkt. Jeg frakender ikke den begrundelse værdi, men jeg vil gerne sige, at når det ærede medlem her specielt taler om børnehjem og den betydning, dyr har for børn på børnehjem, indebærer det i og for sig ikke, at man på disse børnehjem skal have store bidske hunde. Dertil kommer yderligere, at hunde, der er knyttet til statsinstitutioner, ikke skal belægges med hundeafgift. Men altså, vi diskuterer spørgsmålet i udvalget.

Også det ærede medlem hr. Iver Poulsen vendte sig på sit partis vegne imod tanken om forhøjelse af hundeafgiften. Jeg erkender, at det kan blive vanskeligt nok at få disse bestemmelser uændret igennem, men jeg føjer til, at der går ingen skår af mig i den anledning. Der er ikke her tale om et finansielt forslag, og jeg tænker, at kommunerne klarer deres økonomi, selv om vi skulle gå til mindre væsentlige ændringer af hundeafgiften end af mig foreslået.

Til sidst vil jeg sige til det ærede medlem hr. Iver Poulsen, at de bemærkninger, det ærede medlem gjorde om hundehusene, gjorde et vist indtryk på mig. Jeg vil være meget villig til at overveje, om vi ikke under alle omstændigheder bør bevare bestemmelsen om hundehuse, uanset om begrebet lænkehunde forsvinder.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforlagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Hjortnæs: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om værn for dyr.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 637, fremsættelsen i tidenden sp. 1773).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Hjortnæs: Den højtærede justitsminister har endvidere fremsat forslag til lov om ændringer i lov om værn for dyr. Motiveringen for lovforslagets fremsættelse er, at der er fremkommet flere henvendelser fra Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark, hvilket jo ikke var tilfældet med hensyn til det forrige lovforslag.

Endvidere er lovforslaget vel ikke mindst motiveret af den udvikling, der er sket i de andre nordiske lande, bl. a. i Norge og Sverige. I Norge er der et almindeligt for-